

Kommunal- og regionaldepartementetAkersgata 59
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo**Høringsvar angående lovfesting av medvirkningsorgan for unge**

Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU) takker for muligheten til å komme med innspill i departementets prosess angående lovfesting av medvirkningsorgan for unge.

LNU deler departementets holdning om at det er viktig at unge skal ha reell innflytelse og påvirkning i politiske prosesser som angår deres hverdag der de bor.

Innledningsvis vil vi peke på at det er forskjell på organer som er ment å være en skole i demokrati og innsikt i politiske prosesser, og det å reelt ha medvirkning på prosessene og avgjørelsene som fattes. Dersom et organ skal ha en konstruktiv funksjon, må det gå tydelig fram om det er opplæring eller medvirkning som er formålet med organet. Forskning viser at dersom man oppretter ungdomsråd eller ungdommens kommunestyre som ikke fungerer eller utgir seg for å være en medvirkningsarena uten å være det, har det en negativ effekt ikke bare på de som deltar i organet, men ungdom i hele lokalsamfunnet.¹

Vi velger i vårt høringssvar å besvare spørsmål knyttet til løsning på regelverk og vurderinger rundt utvelgelseskriteringer og valgordning.

Valg av lovfesting

Departementet skisserer to ulike modeller for lovfesting – en egen generell bestemmelse i kommuneloven som pålegger medvirkningsorgan, eller en egen felles særlov for medvirkningsorganer.

LNU mener det er mest hensiktsmessig med en bestemmelse i kommuneloven, der kommunene blir pålagt å ha et medvirkningsorgan for unge, framfor å vedta en egen særlov. Grunnen til at LNU ønsker dette, er at dersom dette legges inn i lov av 25. september 1992 nr 107 Om kommuner og fylkeskommuner og reguleres av forskrifter, er at det blir mer fleksibelt dersom det dukker opp behov for å gjøre endringer i lovverket.

Når barn og unge skal gis medvirkning og innflytelse er det essensielt at barn og unge får gjøre dette på egne premisser. Dessverre ser man altfor ofte at barn og unge tres inn i "voksenstrukturer" som ikke passer de unge. Skal barn- og unges deltakelse gi resultater må innflytelsen skje de unges premisser, og ikke ved å plassere barn og unge inn i allerede etablerte strukturer som et ungdomsalibi for kommunens barne- og ungdomspolitik.

¹ Ødegård, Guro; *Motløs ungdom? Nytt engasjement i et gammelt demokrati*, Akademisk publisering, Oslo 2010, side 159

Et resultat av dette er at man får "ungdomsstrukturer" som ikke fungerer, og man har sett eksempler på at man legitimerer å ikke gi barn og ung innflytelse fordi slike strukturene ikke har fungert. LNU mener at hvis ikke innflytelsen blir gitt på barn og unges egne premisser, vil man ende med løsninger som ikke fungerer.

"Dersom man ønsker fungerende ungdomsråd og at ungdom skal delta i politikken i kommunene eller i fylket, må ungdomsrepresentantene få reell innflytelse, og ikke kun være høringsinstans."
(Fra Gruppen for Ungdomsdemokrati (KRD2007))

Å anerkjenne ungdomsråd som et reelt politisk organ som også er med å løfte frem saker, betyr å gi ungdomsrådene rom for å kunne jobbe med alle saker rådet finner relevante, ikke kun typiske "ungdomssaker". Dette er viktig å understreke i retningslinjene for ungdomsråd.

LNU mener det er et viktig poeng at slike strukturer knyttes direkte til politisk ledelse i kommunene, fremfor kommuneadministrasjonen. Strukturene må forankres direkte under rådmannen, og ikke under evt. barne- og ungdomsavdeling i kommunene. Hvis man ønsker et reelt politisk organ, må man anerkjenne at det er et tverrsektorielt anliggende, og at det derfor må forankres hos politisk ledelse.

Loven må være en minimumslov slik at det gis rom for å velge ulike måter å organisere arbeidet på etter hva som passer best lokalt, men det må være klart definert hva som må være på plass for at det skal kunne være et reelt medvirkningsorgan. Blant annet må organet ha rett til å disponere over et eget budsjett, ha tale-, møte- og forslagsrett i kommunestyret i relevante saker. Det må finnes klare rutiner på hvordan vedtak i organet bringes videre til politisk behandling og sikrer at organet er inne i saksbehandlingen fra prosessene starter, slik at det faktisk er mulig å komme inn når retningsvalg tas.

Utvelgelseskriterier som sikrer representativitet i ungdomsstrukturer

I forbindelse med lovfesting av medvirkningsorgan bør det opparbeides et minstekrav for representativitet knyttet til utvalget av representantene til organet. Ved å benytte seg av elevrådene ved ungdomsskole og videregående skole og de demokratiske frivillige barne- og ungdomsorganisasjonene, vil man nå bredt ut i rekrutteringen. Det er avgjørende at representantene representerer noe mer enn seg selv, at de har noen de står ansvarlig ovenfor og er valgt på vegne av. Personer som er valgt uten å ha noen bak seg er vi svært skeptisk til. Det er viktig å kunne stilles til ansvar. Ordninger der valg av medlemmene i medvirkningsorganet ikke gir representativitet frykter vi kan være skadelig for ungdoms deltakelse på kort sikt og ungdommer medborgerskap og demokratiforståelse på lang sikt.

Den store variasjonen i kommunestørrelse og geografiske utfordringer i kommunene, gjør det vanskelig å sette en nasjonal standard for hvordan representativitet for ungdomsrådene kan sikres. LNU ønsker derfor at det lovfestes at rådene skal være representative men at det utformes retningslinjer eller forskrifter som lager flere modeller for hvordan et ungdomsråd kan gis representativitet, slik at kommunene får en mulighet til å finne en modell som er adekvat for de lokale forholdene.

Oppsummering

LNU ønsker at KRD lovfester i kommuneloven at kommuner og fylkeskommuner skal ha et representativt medvirkningsorgan for ungdom. Medvirkningsorganet skal være noe mer enn en høringsinstans og skal sikres innflytelse i de saker som angår barn og unge i kommunen.

Videre foreslår vi at det utformes en egen forskrift som gir krav til hvordan kommunen kan bruke og samarbeide med medvirkningsorganet for ungdom. Forskriften må óg inneholde flere mulige modeller for hvordan representantene i medvirkningsorganet kan sikres en demokratisk forankring og demokratisk representativitet for ungdomsgruppen i kommunen.

Med vennlig hilsen,

A handwritten signature in black ink, reading 'Stian Seland'.A handwritten signature in black ink, reading 'Martin V. Østerdal'.

Stian Seland
Leder, LNU

Martin Vonstad Østerdal
Generalsekretær, LNU

